

ALUSTAVA LUONTOSELVITYS SIPOON MAJVIKIN JA GRANÖN OSAYLEISKAAVA-ALUEELLE

Alustava raportti on valmistunut 4.11.2010.

Yleistä

Ympäristöselvitys on tehty Sipoon kunnan tilauksesta Östersundomin yhteisen yleiskaavan pohjaksi koskien Majvikin ja Granön osayleiskaava-aluetta. Edellä mainitun osayleiskaava-alueen luontoarvoja inventoitiin potentiaalisten liito-oravakohteiden, alueen ekologisten arvojen sekä loppusyksyn putkilokasvilajiston osalta. Ympäristöselvityksissä on keskitytty kohteen luontotyyppien määrittämiseen ja rajaamiseen sekä kohteiden suojeluarvon määrittämiseen. Kohteiden suojeluarvon määrittämisessä on huomioitu, miten kohteet täyttävät kriteereitä, joita Suomen ympäristölainsäädäntö esittää. Lainsäädännön mukaisesti keskeisempiä suojeltavia kohteita ovat luonnonsuojelulain tarkoittamat luontotyytit (LsL 29 §, 42 §, 46§, 47 § ja 49 §), vesilain 1:15a ja 1:17a §:n kohteet ja metsälain 10 §:n tarkoittamat arvokkaat elinympäristöt, joiden tunnistamiseen tässäkin inventoinnissa on keskitytty. Erikseen on huomioitu ja arvioitu myös kohteiden kulumisherkkyyttä.

Alueen luontoarvoja inventointiin syys-lokakuussa Majvikin osalta neljällä ja Granön osalta kahdella kokopäiväisellä maastoretkellä. Koko selvitysalueen luontotyytit pyrittiin kartoittamaan mahdollisimman kattavasti. Inventoinnin myöhäisen ajankohdan vuoksi luontoarvokohteiden luokitus ja osin myös tarkempi rajaus ovat osin puutteellisia, koska monia kohteen arvottamiseen vaikuttavia tekijöitä ei enää ollut havaittavissa. Tällaisia tärkeitä puuttuvia tekijöitä olivat mm. pesimälinnusto, kevätaspektin ja keskikesän putkilokasvilajisto sekä lepakkolajisto. Näiden puuttuvien tekijöiden osalta joudutaan tekemään lisäselvityksiä kevään ja kesän 2011 aikana.

Liitekartat

Majvikin alueen

- luonnonarvokohteet on merkitty karttaan 1
- kalliokohteet on merkitty karttaan 2
- Luontoarvoja sisältävät talousmetsäkohteet on merkitty karttaan 3

Kulutuserkkiä kohteita ovat kalliokohteiden kitukasvuiset lakialueet. Toisena kulutuserkkänä kohderyhmänä ovat kosteat ja kosteapohjaiset biotoopit. Jälkimmäinen joukko on merkitty karttaan 1 ja 3 vihreällä värillä.

Granön saaren kohteet on merkitty karttaan 4.

Kulutuserkkiä kohteita ovat kallioalueet. Toisena ryhmänä kulutuserkkiä kohteita ovat kosteat biotoopit. Ne on merkitty karttaan 4 vihreällä värillä.

Aluerajaukset on tehty karttoihin karttatulkintana. Niitä ei ole tarkistusmitattu paikoilleen.

1. Majvikin kaava-alue

A) Kallioalueet

Luontoselvitysalueen pohjois- ja luoteisosan kallioalueet ovat karuja silikaattikallioita ja niiltä puuttuu emäksisyyttä tai kalkkivaikutusta ilmentävä kalliokasvillisuus. Muutamilla kalliokohteilla lähinnä vanhan Porvoontien eteläpuolella esiintyi kalliokasvilajeja enemmän. Lähes kaikkien kalliokohteiden kenttä- ja pohjakerros ovat ehyttä ja kulumatonta, vain asutuksen läheisyydessä sijaitsevien kohteiden pohjakerros on paikoin kulunut. Kallioalueiden ja kallioalueita reunustavien ohutta kangasturvetta olevan kuivahkon kangasmetsän (VT) putkilokasvilajisto koostuu tyypillisestä karujen metsämaiden ja kallioiden lajistosta. Pohjakerroksessa dominoivat kuivan kangasmetsän ja kallioiden tyypilliset jäkälälajit kuten poronjäkälät (*Cladina ssp.*), eri torvijäkälälajit (*Cladonia ssp.*) sekä hirvenjäkälä (*Cetraria islandica*). Sammallajisto lakialueella koostuu hyvin tyypillistä kuivien metsätyyppien lajistosta. Kallioalueiden puusto on koko selvitysalueella yleisesti kitukasvuista ja usein ainakin iäkkäimmiltä puiltaan kilpikaarnaista männikköä. Useimmat kallioalueet ovat luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltaisia. Seuraavassa esitetyt kalliokohteiden lakialueet täyttävät Metsälain 10 §:n tarkoittamien arvokkaiden elinympäristöjen kriteerit.

Seuraavassa esitetään luettelomaisesti kalliokohteet lyhyine kommentteineen. Lyhenne ML tarkoittaa että lakialue on Metsälain 10 §:n tarkoittama arvokas elinympäristö. Kalliolakien rinnemetsistä kommentti vain jos niiden luontoarvot ovat esim. hakkuun seurauksesta vähentyneet.

A1. Osin ML. Rakennuksia ja tie. Pohjakerros paikoin kulunut

A2-A4. ML

A5. Lakialueet avohakattu ja pintamaat poistettu.

A6 ML. Pienialainen luonnontilainen kalliosoistuma on myös ML.

A7-A16. ML

A17. ML. Kalliosoistuma, joka myös ML. Rinnemetsät pääasiassa talousmetsiä.

A18. ML. Kaakossa rinnemetsiä harvennushakattu

A19. ML Itäpuoliset rinnemetsät nuorta talousmetsää. Kallioalueen eteläosassa pronssikautinen vare.

A20. ML. Pohjoispuoliset metsät siemenpuuasentoista taimikkoa. Läntisin kallioalue pohjakerrokseltaan jonkin verran kulunut.

A21. ML. Pohjoispuolista metsää harvennushakattu hiljakkoin.

A22. ML. Kalliokasvillisuutta.

A23. Usean kallioalueen ryhmä lounas-koillissuuntaisesti. ML

A24. ML

A25. ML

A26-A28. ML Kalliokasvillisuutta.

A29. ML. Seitsemän lakialueen ryhmä, joiden väliset metsät luonnontilaisia. Nuorta talousmetsää itärinteillä.

A30. ML. Kolme/neljä kalliota lähekkäin

A31. ML. Kalliokasvillisuutta.

A32-A36. ML

A37. ML. Lounas-koillissuuntainen ryhmä. Harvennushakkuuta etelä- ja itäpuolella.

A38-A39. ML. Itäisellä kalliolla talo, mutta muuten kohteen luonnontila hyvä.

B) Suot ja kosteikot

B1. Kuvio on ylispuultaan mäntyvaltainen isovarpurämetyyppinen suo. Suoalue on reunoiltaan ojitettu, mutta ojituksen vaikutukset suon keskiosassa näkyvät lähinnä puuston lisääntyneenä kasvuna. Keskiosiltaan suon luonnontila on hyvä. Kuvio on paikallisesti biologisen ja ekologisen monimuotoisuuden kannalta merkittävä lisä lähialueen arvokkaalle metsäluonnolle.

B2. Pienialainen soistuma, joka tyypiltään on kehittymässä olevaa ruohoista sarakorpea. Soistuma on mättäinen ja suolla kasvaa kitukasvuisia mäntyjä ja koivuja. Soistuman putkilokasvilajisto on suhteellisen vähälajista: edustettuna ovat ainakin pullosara (*Carex rostrata*) ja juurtosara (*C. chordorrhizza*) sekä pienialaisessa kuljussa jonkin verran kurjenjalkaa (*Potentilla palustris*). Kuvion on luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltainen paitsi, että suon läpi kulkee polku-ura. Luonnontilaisemmilta osiltaan kuvio täyttää Metsälain 10 §:n tarkoittaman arvokkaan elinympäristön kriteerit. Kuvio on paikallisesti biologisen ja ekologisen monimuotoisuuden kannalta merkittävä lisä lähialueen arvokkaalle metsäluonnolle.

B3. Kalliojyrkänteiden välissä oleva kapea soistuma on luonnontilainen. Soistuman puusto koostuu männystä, koivuista ja kuusista. Soistumassa on mäntykeloja kohtalaisesti. Kohde täyttää Metsälain 10 §:n tarkoittaman arvokkaan elinympäristön kriteerit.

B4. Pieni metsäinen korpipainanne Immersbyn tien varressa on valtaosin luonnontilaltaan säilynyt hyvänä vain aivan pohjoisreunassa on suoritettu hiljakkoin pensaskerrosksen poistoa.

Korpipainanteessa on lahoppua kohtalaisesti. Korpipainanne täyttää Metsälain 10 §:n tarkoittaman arvokkaan elinympäristön kriteerit.

B5. Katrineholmintien itäpuolinen suo, josta yli puolet on selvitysalueen ulkopuolella, on suotyypiltään isovarpurämettä ja itäosiltaan lyhytkorsinevaa. Länsiosassa kostealla suon vaikutusalueella on nuorehkoa tervalepikkoa ja paikoin reunaosissa luhtaisuutta. Suon luonnontila on hyvä paitsi että lounaisosan poikki on rakennettu tie. Luonnontilaisilta osiltaan suo täyttää Metsälain 10 §:n tarkoittamat arvokkaan elinympäristön kriteerit.

B6. Katrinemossan on suurelta osalta lyhytkortista rahkanevaa, suon eteläreunassa on kangasrämettä ja paikoin korpimaisuutta. Katrinemossenin länsiosassa suotyyppi on niukkapuustoista rämettä. Suota on aikoinaan ojitettu itä-länsisuuntaisesti, mikä on aiheuttanut suon itäpäässä suon muuttumisen varputurvekankaan somuuntumatyypiksi. Muuten lähes umpeen kasvaneella ojastolla ei ole juurikaan merkitystä suoluontoon. Umpeenkasvanut ojasto ”lisää” suolle kuljuisuutta, joka taas on biologista ja ekologista monimuotoisuutta lisäävä tekijä. Suo täyttää Metsälain 10 §:n tarkoittaman arvokkaan elinympäristön kriteerit.

B7. Majvikin halki virtaava puro on ekologisena käytävänä ja biologinen ja ekologinen monimuotoisuus kannalta paikallisesti merkittävä. Tässä yhteydessä esitellään vain puron merenrannan lähistön osaa ja muut puronvarren kohteet esitellään metsäbiotooppien ja -kohteiden yhteydessä. Majvikin puron mereen laskevassa osassa on lehtipuuvaltaista ja runsas lahoppuustoista tuoretta ja kosteaa lehtoa (OMaT). Kohteen puusto koostuu iäkkäistä koivuista, tervalepistä, kuusista ja männyistä. Kohteen pensaskerros on paikoin sulkeutunutta ja kenttäkerrosta dominoivat suurikokoiset heinät ja ruohot. Kenttäkerroksen lajistossa esiintyy mm. humalaa (*Humulus lupulus*) ja kotkansiipeä (*Matteuccia struthiopteris*). Kohde on Metsälain 10 §:n tarkoittamaa arvokasta elinympäristöä.

B8. Storörbottenin länsirannalla on laaja luhtainen alue, jota dominoi korkea järviruokokasvusto. Aivan Porvoontien tuntumassa on kosteapohjaista lehtoa, jossa kasvaa pääasiassa tervaleppää.

C). Luonnonarvometsät

Ekologisten arvojen perusteella metsät voidaan jakaa kolmeen ryhmään: aarnimetsiin, luonnonarvometsiin ja talousmetsiin. Valtaosa eteläsuomalaisista metsistä kuuluu viimeiseen ryhmään ja vain hyvin pieni osa ensimmäiseen ryhmään. Luonnonarvometsiä on vielä jonkin verran jäljellä, ja niiden ekologinen arvo korostuu aarnimetsien harvinaisuuden vuoksi. Luonnonarvometsät tarjoavat elinmahdollisuuksia monille harvinaistuville metsäluonnon eliöille ja ovat usein paikallisesti ainoita mahdollisia elinympäristöjä monille lajeille.

C1. Immersbackan metsä on iäkästä kuusivaltaista lehtomaista kangasmetsää (OMT), jossa itäosissa esiintyy myös korpimaisuutta. Puusto on selkeästi kerroksellista, ylispuina kuusien lisäksi kasvaa koivua ja paikoin myös haapaa. Metsäkuviolla on paikoin lahoppua runsaasti. Immersbackan metsä liittyy osana lännessä olevaan kuntarajan takana olevaan puromaastoon, joka on luontoarvoiltaan erinomaisen arvokas luonnonarvometsä. Metsä alueen lounaispuolen kallioalue on Metsälain 10 §:n tarkoittama arvokas elinympäristön.

C2. Kuvion metsä on iäkästä havupuuvalltaista rinnemetsää, joka on päämetsätyypiltään lehtomaista kangasmetsää (OMT) ja ylemmiltä osiltaan tuoretta kangasmetsää (MT). Puusto on kerroksellista ja

pensaskerros kehittyntä. Lahopuuta kohteessa esiintyy jonkin verran. Metsä alueen tuntumassa oleva kallioalue on Metsälain 10 §:n tarkoittama arvokas elinympäristön.

C3. Kuusivaltainen iäkäs havupuuvaltainen rinnemetsä, jossa lahopuuta esiintyy runsaasti. Päämetsätyypiltään metsä on ylemmiltä osiltaan tuoretta kangasmetsää (MT) muuttuen alempana lehtomaiseksi kangasmetsäksi (OMT).

C4. Iäkäs havupuuvaltainen ja luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltainen tuoreen kangasmetsän (MT) alue, jossa keski- ja eteläosassa on myös korpimaisuutta. Korpimaisissa osissa kasvaa kenttäkerroksessa saniaisia. Kohteessa on paikoin runsaasti lahopuuta ja paikoin esiintyy myös lahopuuatjatkumoa. Korpimaisessa osassa tien tuntumassa on myös luontainen noro, joka tien toisella puolella jatkuu kaivettuna ojana. Kuvio on korpimaisilta osiltaan ja noron alueella Metsälain 10 §:n tarkoittamaa arvokasta elinympäristöä.

C5. Iäkästä kuusivaltaista lehtomaista kangasmetsää (OMT) ja osin tuoretta kangasmetsää (MT). Puusto on hyvin tiheää, mikä aiheuttaa ”kellarivaikutuksen” eli paikoin kuvion kenttäkerros on laikuittainen tai kokonaan puuttuva. Lahopuuta kohteessa on paikoin runsaasti sekä maapuina että korkeina ”savupiippuina”(iso laho lehtipuu, yleensä koivu, joka on katkennut). Puusto on selvästi kerroksellista ja pensaskerros paikoin kitukasvuista johtuen valon vähydestä metsän sisällä.

C6. Rinnemaastossa sijaitseva paikoin kuusivaltainen ja paikoin runsaammin lehtipuita kasvava päämetsätyypiltään lehto ja lehtomaisen kangasmetsä kohde. Eniten lehtipuustoa on alueen pohjoisosan rinnemaaston alatasanteen tuntumassa, jossa kasvaa haapoja, tervaleppiä, koivuja ja leppiä sekä lisäksi muutama suurikokoinen lehmus. Pohjoisosassa, Fallbackenin varrella, metsätyyppi on lehtoa ja puusto lehtipuita. Kohteen pohjoisosan rinnemaastossa metsä on luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltaista ja runsaslahopuista. Kuusien määrä on suurempi kuin alatasanteella, kuusien joukossa kasvaa myös suurikokoisia haapoja ja lehmuksia. Kuvion eteläosa on iäkästä havumetsää, kuusien joukossa on suurikokoisia koivuja ja lehmuksia (muutama). Aivan Porvoontien tuntumassa pienen avokallion kupeessa on lisäksi haaparyhmä. Kohteen itäpuolinen metsä on harvennushakattua talousmetsää.

C7. Storörsbottenin itäosan ja Fallbackenin suuosassa oleva iäkäs metsäinen rantarinne on lehtoa (OMaT). Korkeimmilta osiltaan lehto on kuivapohjaista, mutta lähempänä rantaa lehto muuttuu tuoreen lehdon tyyppiseksi. Ylemmän osan puusto koostuu järeistä kuusista, männyistä ja koivuista. Rannan tuntumassa ajoittaisessa tulvavyöhykkeessä esiintyy lehtokorpea, jossa puusto koostuu lähinnä tervalepistä, mutta seassa esiintyy jonkin verran muitakin lehtipuita. Lahopuuta lehtokorvessa on paikoin runsaasti. Luhtaisella rantavyöhykkeellä on kapealti paikoin tervaleppäluhtaa, vielä ulompana kasvaa runsas järviruokokasvusto. Samankaltainen lehtokorpi ja luhtavyöhykkeisyys esiintyy myös Fallbackenin itäpuolen rantavyöhykkeellä. Rantavyöhykkeellä on myös umpeutuvaa entistä peltoa. Hieman kuivemmalla osalla Fallbackenin itäpuolella kosteaa rantavyöhykettä reunustaa runsaslahopuustoinen tuore lehto. Puusto on järeää kuusta, koivua, haapaa ja tervaleppää. Vyöhykkeen itäpuolella rinnemaastossa esiintyy vaihtelevasti iäkäspuustoista lehtoa ja lehtomaista kangasmetsää. Vielä idempänä metsä muuttuu vähitellen kalliomaaston tuntumassa tuoreeksi kangasmetsäksi. Alueen eteläosassa asuntoalueen itäpuolella on laajalti lähes luonnontilaista ja iäkästä runsaslahopuista lehtomaisen kankaan metsää, joka osin on kuusivaltaista ja osin sekametsää.

Metsäalue on maisemallisesti merkittävä kohde Storörsbottenilta katsottaessa ja kohde kuuluu oleellisena osana ekologista käytävää Majvikin metsäalueille Sipoonkorvesta ja Falkenbergsklobbenista.

C8. Kuvion **D4** itä- ja eteläpuolella sijaitseva metsä lienee luontoarvoiltaan ehkä osakaava-alueen arvokkain. Pienen kallion (**A25**) eteläpuolen rinnemaastossa kasvaa metsälehmäksiä, vaahteroita ja tammia. Jalopuualue jatkuu laidunalueen eteläpuoleisessa paikoin kuusivaltaisessa ja lehtopohjaisessa kurussa kohti etelää. Kyseisessä kurussa kasvaa myös jättikokoisia raitoja. Kenttäkerros indikoi metsätyypin olevan lehtoa ja reunoilta lehtomaista kangasmetsää. Monet metsälehmöksistä ovat suurikokoisia. Yli 7cm:n paksuisia jalopuita kohteessa on niin runsaasti, että kyseessä on Luonnosuojelulain tarkoittama jalopuumetsä. Kohteen arvoa lisää vielä runsas lahoppuusto, joista osa on hyvin suurikokoista. Paikoin esiintyi myös lahoppuujatkumoa.

C9. Majvikin lounaisosassa sijaitseva luonnonarvometsä koostuu kahdesta luonnonolosuhteiltaan erilaisesta osasta, mutta osat muodostavat yhdessä arvokkaan kokonaisuuden. Läntisin ja eteläisin osa kokonaisuudesta on jyrkkäpiirteistä kalliomaastoa, jonka metsät ovat iäkästä mäntyvaltaista metsää, jossa lahoppuuta sekä keloina että maapuina on runsaasti. Kalliomaaston metsät ovat luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltaisia. Luonnonarvometsän itäiset osat puolestaan ovat metsätyypiltään lehtomaista kangasmetsää (OMT) ja tuoretta kangasmetsää (MT). Puusto on iäkästä havupuuvallasta metsää, mutta paikoin havupuiden joukossa kasvaa myös koivua ja haapaa. Myös itäosan metsissä havupuuta esiintyy runsaasti. Kuvion eteläosassa kasvaa myös lehmäksiä lehtomaisen kangasmetsän alueella sekä kallioalueen länsirinteessä.

C10. Kosteapohjainen lehto, jossa kenttäkerroksessa kasvaa runsaasti saniaisia. Puusto koostuu pääasiassa tervalepistä, joiden joukossa raitoja ja tuomia. Pensaskerros ehyt ja siinä esiintyy mm. pähkinäpensasta. Kuvion eteläpuoleista rinnemetsää harvennushakattu varovaisesti.

Luonnonarvokohteiden kosteapohjaiset osat kuuluvat Metsälain tarkoittamiin arvokkaisiin elinympäristöihin.

D). Muut luontoarvokohteet

D1. Kohteen C2 lounaiskulmassa sijaitsee pienialainen kuiva keto, jossa on selvittämisen arvoinen putkilokasvilajisto.

D2). Metsittyvällä pellolla Vilhelmsbergetin luoteispuolella on biologisen monimuotoisuuden kannalta paikallista merkitystä. Kuvio on tällä hetkellä puoliavointa ympäristöä, jossa kasvaa nuoria koivuja ja reuna-alueilla tiheää kuusikkoa. Kuvion länsiosaan on istutettu tammen taimia, joita hirvet ovat vikuuttaneet. Kuviolla on jäljellä runsaasti kulttuuriperäistä ja peltoympäristön putkilokasvilajistoa.

D3. Pienialainen kallionaluslehto, jossa kasvaa kymmenkunta suurikoista saarnea ja runsaasti pienempiä. Mahdollisesti luontainen esiintymä. Rannassa suurehkoja tervaleppiä.

D4. Merenrantalaidun, jossa kasvaa selvittämisen arvoinen putkilokasvilajisto. Laitumen pohjoisosassa tervaleppiä kasvava pienialainen lehtokorpi **D4a**.

D5. Kaksi suurikoista mäntyä tien varressa.

D6. Suurikokoinen kuusi kallioalueen tuntumassa. Rungon halkaisija rinnankorkeudelta mitattuna n.90 cm.

E) Suuralueet

E1. Koillinen suuralue koostuu Björkhagan, Aspenskogenin, Hemansbergetin, Vilhelmsbergetin ja Västerbackan väliin jäävistä alueista. Suuralueella on useita luonnontilaisia kallioalueita, jotka kaikki ovat Metsälain 10 §:n tarkoittamia arvokkaita elinympäristöjä. Lakialueiden ja ohutturpeisten kivennäismaan metsät ovat poikkeuksetta iäkästä männikköä, joissa vanhimmat puut ovat kilpikaarnaisia aiheja. Kallioalueella on myös muutama suuri siirtolohkare, joista mainittavimmat ovat pystyasentoinen ja suhteellisen korkea ”obeliski” ja toinen rapakivinen lohkar, jonka tuntumassa on lohkarista rapautunutta rapakivisoraa. Suuralueen metsistä suuri osa on puustoltaan varsin iäkästä havupuuvältaista tuoreen kankaan metsää, jossa lahoppuuta on paikoin runsaasti. Myös lehtoa ja lehtomaista kangasmetsää esiintyy rinteiden alaosissa ja erityisesti suuralueen luoteisosassa. Talousmetsinä käsiteltyjä alueita on luoteisosan rinnemaastossa, kohteen **B1** eteläpuolella sekä aivan alueen eteläosassa. Tuore harvennushakkuu on tehty myös Vesterbackassa. Erikseen on esitelty suokohteet **B1, B2** ja **B3**, sekä muissa kohteissa metsittyvä pelto **D2**. Syksyn kartoituksessa suuralueella tavattiin ilves (näköhavainto), syysoidintava pyy ja urosmetso. Suuralue on tärkeä ekologinen yhteyskäytävä Majvikin metsäalueille Sipoonkorvesta ja Falkenbergsklobbenista. Suuralue on maakunnallisesti tärkeä ja arvokas kokonaisuus.

E2. Eteläinen suuralue koostuu Katrinemossenin (**B6**) lisäksi kallioalueista ja niiden tuntumassa olevista luonnonarvometsistä. Katrinemossenin pohjoispuolta reunustaa kapeana vyöhykkeenä iäkäs, runsaslahoppuinen ja luonnontilainen metsävyöhyke. Reunavyöhykkeellä on myös lehmusryhmä, joka on Luonnonsuojelulain mukainen jalopuumetsä. Katrinemossenin luoteispuolinen kallioalue lakialueiltaan täyttää Metsälain 10 §:n tarkoittaman arvokkaan elinympäristön kriteerit. Kallioalueen tuntumassa olevat ja sitä ympäröivät metsät ovat osittain nuorehkoja talousmetsiä ja osittain iäkkäämpiä ja luonnontilaltaan luonnonmukaisempia. Katrinemossenin länsi- ja eteläpuolella on useampi kallioalue, jotka nekin kaikki täyttävät Metsälain 10 §:n tarkoittamien arvokkaiden elinympäristöjen kriteerit. Kallioalueiden rinnemetsät ovat lähes kokonaan luonnontilaisia ja melko iäkkäitä. Lahoppuuta niissä esiintyy paikoin runsaasti. Läntisten kallioalueiden välissä on iäkästä, kuusi- ja koivuvaltaista metsää. Kuusien ja koivujen lisäksi paikoin kasvaa myös hyvin kookkaita mäntyjä ja haapoja. Lahoppuuta notkoalueilla on runsaasti. Notkoalueiden metsätyyppi on yleisimmin tuoretta kangasmetsää, jossa alavimmilla osilla esiintyy korpimaisuutta.

Läntisten kallioalueiden lännen- ja eteläpuoleinen merenrantaan ulottuva rinnemetsä on iäkästä ja runsaslahoppuista metsää, joka on suureksi osaksi havupuuvältaista, mutta paikoin esiintyy suurikokoisia lehtipuita runsaammin. Myös lehmuksia alueelta löytyy jonkin verran. Metsäpohja rinteiden ylemmiltä osilta on tuoretta kangasta, mutta muuttuu alempana lehtomaiseksi kankaaksi ja lehdoksi.

Alueen länsiosassa Katrinemossenilta laskevan ojan varrella on vanha, laajahko hakkuualue, joka tällä hetkellä on tiheän ja nuoren lehtipuuston valtaamaa. Alue on tällä hetkellä luontoarvoiltaan melko vähäinen, mutta tulevan sukcession myötä varmasti suuri ja alueen kokonaisluontoarvoja merkittävästi täydentävä.

Majvikin puronvarsi on lehtipuuvältaista lehtoa, joka osin on kosteapohjaista. Osakohteessa esiintyy (ilmeisesti) arvokasta kenttä- ja pohjakerroksen lajistoa. Puusto on iäkästä. Osakohteen luonnontila on hyvä.

Suuralueella on tärkeä biologinen ja ekologinen merkitys. Se on osa pohjoiseen suuntautuvaa ekologista käytävää. Alueen merkitys korostuu monien erilaisten biotooppien, suhteellisen suuren pinta-alan ja biotooppien lähes täydellisen luonnonmukaisuuden kautta.

F) Talousmetsät

Sellaiset talousmetsät, joilla on jonkin verran luontoarvoja esitetään luettelomaisesti kommentteineen. Ensi kevään ja kesän inventoinneissa saatavat lisätiedot mm. linnuston, kasvillisuuden yms. osalta saattavat nostaa joitakin seuraavista kohteista arvokkaampien kohteiden luokkaan.

Porvoontien pohjoispuoleinen alue

F1. Matala, ylitiheä hakkuualueelle syntynyt pensaikko. Ylispuina isoja tervaleppiä ja koivuja

F2. Matala kalliomaasto. Kohteen länsipuolella pieni luonnonarvometsän sirpale.

F3. Vastikään harvennushakattu kostea painanne

F4 Iäkäspuustoinen mäntyvaltainen metsä. Pensaskerros raivattu hiljakkoin eteläisimmiltä osilta.

F5. Tiheä ”kellarikuusikko”.

F6. Louhikkoinen harva männikkö, jossa jonkin verran pähkinäpensasta.

F7. Rinnemetsä, jossa runsaasti haapoja erityisesti pellon reuna-alueen tuntumassa.

F8. Havupuuvaltainen iäkäs rinnemetsä.

F9. Lehtoa ja korpimaisuutta. Saniaisia runsaasti. Pensaskerros raivattu

F10. Tuoreen kankaan melko iäkäs metsä, jossa korpimaisuutta.

F11. Lehtopohjainen metsä, jossa runsaasti lehtipuuta.

F12. Lehtomaista kangasmetsää, jossa paikoin korpimaisuutta. Suuria lehtipuita.

F13. Pellon reunus lepikkoa, jossa isompia ylispuita.

F14. Tuoreen kangasmetsän kuusikkoa, jossa korpimaisuutta. Pensaskerros raivattu

F15. Fällbackenin yläosan purovarsi.

F16. Västerbackan harvennushakattu metsä

F17. Pääosin tuoreenkankaan havupuuvaltainen metsä

F18. Talousmetsä, jossa paikoin iäkästä puustoa

F19. Järeitä mäntyjä kasvava rinnemetsä, jossa paikoin ylitieheä pensaskerros.

Porvoontien eteläpuoleinen alue

F20. Harvennushakattu metsä, jossa muutama suurehko lehtipuu ja lahopuuta.

F21. Harvennushakattu metsäalue, puusto iäkstä. Puron rantavyöhykkeellä suurikokoista lehtipuustoa.

F22. Kosteaa lehtopohjainen metsä, jossa iäkstä puustoa.

F23. Iäkstä puustoa ja lännempänä korpimaisuutta.

F24. Kallioalueen melko iäkäs rinnemetsä.

F25. Kallioalueen iäkäs rinnemetsä.

2. Granö

Granön saaren luontoselvitysalueen kallioalueet ovat karuja silikaattikallioita ja niiltä puuttuu emäksisyyttä tai kalkkivaikutusta ilmentävä kalliokasvillisuus. Tässä suhteessa ne muistuttavat Majvikin kaava-alueen koillisosan laajaa kallioaluetta. Kaikkien Granön saaren kalliokohteiden kenttä- ja pohjakerros ovat ehyttä ja kulumatonta. Kallioalueiden ja kallioalueita reunustavien ohutta kangasturvetta olevan kuivahkon kangasmetsän putkilokasvilajisto koostuu tyypillisestä karujen metsämaiden ja kallioiden lajistosta. Pohjakerroksessa dominoivat kuivan kangasmetsän ja kallioiden tyypilliset jäkälälajit kuten poronjäkälät (*Cladina ssp*), eri torvijäkälälajit (*Cladonia ssp.*) sekä hirvenjäkälä (*Cetraria islandica*). Sammallaajisto lakialueella koostuu hyvin tyypillistä kuivien metsätyyppien lajistosta. Kallioalueiden puusto on Granön saaren luontoselvitysalueella yleisesti kitukasvuista ja usein ainakin iäkkäimmiltä puiltaan kilpikaarnaista männikköä. Useimmat kallioalueet ovat luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltaisia Seuraavassa esitetyt kalliokohteiden lakialueet täyttävät Metsälain 10 §:n tarkoittamien arvokkaiden elinympäristöjen kriteerit.

Saari on laajalti asumaton aluetta. Rakentamiselta vapaata merenrantaa Granössä on poikkeuksellisen paljon, mikä näkyykin rannan tuntumassa olevien biotooppien ja luonnonarvokohteiden runsautena.

Granön saaren kohteet on merkitty karttaan 4.

Kulutusherkkiä kohteita ovat kallioalueet. Toisena ryhmänä kulutusherkkiä kohteita ovat kosteat biotoopit. Ne on merkitty karttaan 4 vihreällä värillä.

A) Kallioalueet

A1. Granöklobenin kallioalue koostuu useasta erillisestä kalliosta, joiden välillä on kuivan kankaan metsää. Ylispuusto koostuu iäkkäistä kilpikaarnaisista männyistä ja niinikään suurista koivuista ja paikoin myös kuusista. Kuvio on luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltainen ja kalliolakien alue täyttää Metsälain 10 §:n tarkoittaman arvokkaan elinympäristön kriteerit.

A2. Österängin kalliolla kasvaa iäkästä männikköä. Lahopuuta maapuina ja keloina on kohtalaisesti. Kuvio on luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltainen. Kuvio on Metsälain 10 §:n tarkoittama arvokas elinympäristö.

A3. Kallioalue, jolla kasvaa iäkästä männikköä. Lahopuuta kuviolla on vain vähän. Kuvio on luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltainen. Kuvio on Metsälain 10 §:n tarkoittama arvokas elinympäristö.

A4. Usean avokalliokohteen muodostama ryhmä. Kalliokohteiden ympäristön ja itse kallioiden metsät ovat iäkkäitä ja luonnontilaisia. Kitukasvuiset lakialueet täyttävät Metsälain 10 §:n tarkoittamien arvokkaiden elinympäristöjen kriteerit.

A5 Läntinen kallioalue koostuu niinikään useista erillisistä lakikohteista. Täälläkin lakikohteiden ja niiden tuntumassa olevat metsät ovat iäkkäitä ja luonnontilaisia. Stickträ Bergergetillä on kaksi muinaisrantaa. Kitukasvuiset lakialueet täyttävät Metsälain 10 §:n tarkoittamien arvokkaiden elinympäristöjen kriteerit.

A6 Kalliokohde, joka on luonnontilainen ja täyttää Metsälain 10 §:n tarkoittaman arvokkaan elinympäristön kriteerit.

B) Suot ja kosteikot

B1. Pienialainen sararäme, joka on luonnontilainen. Kuvio täyttää Metsälain 10 §:n tarkoittaman arvokkaan elinympäristön kriteerit.

B2. Saaren keskiosassa sijaitsevalla kangasrämeellä ylispuusto on järeää mäntyä. Kuvio on luonnontilainen, paitsi aivan lännessä, jossa pienen osan yli kulkee sähkölinja ja mönkijäpolku. Kohde täyttää Metsälain 10 §:n tarkoittaman arvokkaan elinympäristön kriteerit.

C). Luonnonarvometsät

C1. Granöklobenin kallioalueen eteläpuolella on iäkästä kuusivaltaista metsää, joka on päämetsätyypiltään lehtomaista kangasmetsää (OMT). Kuviolla on lahopuuta runsaasti, kuvion pensaskerros on ehyttä ja kehittynyttä.

C2. Tuoretta ja paikoin kosteaa lehtoa, joka on lehtipuuvaltaista puustoltaan. Puusto koostuu suurista koivuista, tervalepistä, kuusista ja pienemmistä raidoista, lepistä ja tuomista. Kohteessa on runsaasti lahopuuta. Osalla aluetta kenttäkerros koostuu suurikokoisista heinistä ja ruohoista. Kohteen luonnontila on lähes luonnontilaisen kaltainen

C3. Ajoittaiselle meriveden tulvimiselle altis tervaleppäluhta. Suurimmat tervalepät löytyvät rannan tuntumasta, kauempana rannasta ne ovat selvästi pienempiä (kokoluokka 20-25 cm Ø).

Tervaleppien joukossa kasvaa vain muutama pienehkö kuusi ja koivu. Kuvio on paikoin allikkoinen. Pensaskerros puuttuu lähes kokonaan, lahoppuuta on niukasti ja kenttäkerroksessa on runsaasti mm. punakoisoa (*Solanum dulcamara*) ja myrkkyykeisoa (*Cicuta virosa*). Vesirajan tuntumassa on tiheä järviruokokasvusto.

C4. Kaskiuddenissa ympäristöstään kohoavalla kumpareella kasvaa hakamaatyypistä puoliavointa metsää. Ylispuusto on iäkstä koivua ja aluspuusto nuorempaa kuusta. Kuvio on lehtoa. Lahoppuuta on paikoin runsaasti mm. pötkelöinä ja ”savupiippuina”. Kuvion on luonnontilaltaan hyvä.

C4. Rinnemetsä, joka on lehtoa ja ylemmiltä osiltaan lehtomaista kangasmetsää. Puusto on iäkstä ja kuusivaltaista. Lahoppuuta ei juurikaan ole. Rinnemetsän rantaosassa on tervaleppäluhtaa, jonka pohjoisosassa on pieni tervaleppäkorpi. Tervaleppäkorvet ovat Luonnonsuojelulain tarkoittamia luontotyyppjä. Kuvio on luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltainen

C5. Kuusivaltainen iäkäs ja paikoin runsaslahoppuinen metsä, joka enimmäkseen on päämetsätyypiltään tuoretta kangasmetsää (MT), mutta paikoin myös lehtomaisen kangasmetsän piirteitä esiintyy. Metsäkuvion pohjoisosassa ja keskivaiheilla esiintyy myös korpimaisuutta.

C6. Kapea saaren sisäosiin päin suuntautuva korpijuotti, jossa lahoppuuta on runsaasti sekä maapuina että pötkelöinä. Paikoin esiintyy myös lahoppuujatkumoa. Korpijuotin puusto koostuu iäkkäistä kuusista, koivuista, tervalepistä ja männyistä. Korpijuotissa kasvaa paikoin runsaasti saniaisia. Kauempana rannasta korpimaisuusaste vähenee ja metsätyyppi muuttuu lehtomaiseksi kankaaksi. Kuvio on luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltainen.

C7. Iäkäs metsäkuvio, jossa kasvaa kuusia ja paikoin lehtipuita. Kuvion pensaskerros on ehyt, lahoppuuta on jonkin verran. Kuvio on luonnontilaltaan hyvä, paikoin lähes luonnontilaisen kaltainen.

C8. Träsvikenin pohjoisrannalla oleva rantametsä on havupuuvaltaista, ylispuusto muodostuu suurista männyistä. Kuviolla on sekapuuna myös jonkin verran lehtipuita. Ranta-alueella suurehkoja tervaleppiä ja idempänä Träsvikenin pohjukassa tervaleppää kasvavaa saniaiskorpea. Pensaskerros on ehyt. Lahoppuuta, josta iso osa on suurikokoista, kuviolla on runsaasti. Kuvio on luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltainen.

C9. Lehtopohjainen metsäalue, jossa puusto on laajalti koivuvaltaista ja vähemmän kuusivaltaista. Lehtoalueen keskivaiheilla on korpimaisuutta, joka kenttäkerroksen lajiston perusteella paikoin indikoi lehtokorpea. Lehtokorpimaisuus jatkuu luoteeseen. Puusto lehtokorpimaisella osalla koostuu koivuista, haavoista ja tervalepistä sekä kuusista. Lehtokorvessa saniaisia on runsaasti. Lehtoaluetta reunustavat metsät ovat kuusivaltaista tuoretta kangasmetsää, jossa paikoin esiintyy myös lehtomaisen kangasmetsän piirteitä. Lahoppuuta koko alueella on runsaasti ja metsäkuvio kokonaisuudessaan on luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltaista.

C10. Hiekkapohjalla kasvava mäntyvaltainen rantametsä. Osa männyistä suuria ja iäkkäitä. Rantametsässä kasvaa myös koivua ja jonkin verran tervaleppää. Lahoppuuta kohteessa on runsaasti. Rantametsän ja järviruokovyön välissä kapea heinäinen rantaniitty. Rantametsä muuttuu saaren sisäosien suunnassa kuusivaltaiseksi pääosin tuoreen kangasmetsän metsätyypiksi. Kuvio on luonnontilainen. Luonnontilaisuutta kuitenkin vähentää runsas meren tuoma roskaisuus (suurta ja pienempää muovijätettä, metallia, pulloja yms.) erityisesti kuvion pohjoisosassa.

C11. Kuvion rantametsä on iäkstä, paikoin erittäin runsaslahopuista havumetsää. Rannan tuntumassa kasvaa rannan suuntainen tervaleppävyöhyke, jonka puista muutamat ovat varsin suuria. Rantametsän päämetsätyyppi vaihtelee tuoreesta kangasmetsästä lehtoon, ensin mainitun ollessa yleisin tyyppi. Paikoin esiintyy myös korpimaisuutta, jopa pienialaista saniaiskorpea. Kuvio on luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltainen.

C12. Båtnäsuddenin metsä on iäkstä männikköä, jota muutama suurehko koivu elävöittää. Rannassa on suurikokoisia tervaleppiä. Lahopuuta kuviolla on vain vähän, eniten kuvion eteläosassa.

C13. Svartvikenin ja Svartholmenin rantametsä sisäsaareen ulottuvine osineen on luontoarvoiltaan monipuolinen ja kokonaisuutena erityisen tärkeä biologinen ja ekologinen alue. Svartholmin saari/niemi on lehtoa, joka on kuusivaltaista. Svartholmin saarella lahopuun määrä on huomattavan suuri ja saari/niemi on luonnontilainen. Svartholmin ja pääsaaren välillä on tervaleppäluhtaa sekä tiheähköä järviruovikkoa.

Svartholmin kaakkoispuolella entisellä pellolla on saniaislehtoa, jossa kasvaa nuorehkoa tervaleppää. Muutamalla kuivemmalla kohoutumalla puusto on suurikokoisempaa ja iäkkäämpää. Suurien tervaleppien ohella niillä kasvaa koivuja, mäntyjä ja kuusia.

Lännempänä, Svartholmin eteläpuolelta alkaen, rantametsä muuttuu iäkkäämmäksi saniaislehdoksi. Erityisesti tervalepät ovat poikkeuksellisen suuria samoin kuin muutkin puut. Lahopuuta on tässä osassa runsaasti sekä maapuina, pötkelöinä ja ”savupiippuina”.

Sisäsaaren suunnassa, Klåbäckenin lähistöllä, metsä on edelleen iäkstä ja runsaslahopuista.

Puulajikoostumus on edelleen sama kuin ranta-alueellakin, mutta kuusi on selvästi yleisempi.

Lahopuuta on edelleen runsaasti ja kenttäkerroksen lajiston perusteella osa-alue on saniaislehtoa ja ojan tuntumassa lehtokorpimaista biotooppia.

Itäisemmällä sisäsaaren työntyvällä osa-alueella metsäpohja muuttuu rinnemaastossa

saniaislehdosta lehtomaiseksi kangasmetsäksi. Osa-alue on kuusivaltaista ja iäkstä metsää, jossa lahopuustoa on huomattavan runsaasti.

Järviruokoa kasvaa koko kuvion ranta-alueella rantakasvien vyöhykkeellä ja matalassa rantavedessä ilmaversoisten vyöhykkeellä.

C14. Sisäsaarella sijaitseva iäkäs kuusivaltainen metsäalue on päämetsätyypiltään tuoretta kangasmetsää, jossa lahopuuta esiintyy paikoin runsaasti erityisesti kuvion länsireunan tuntumassa. Kuvio on luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltainen.

C15. Toinen sisäsaarella sijaitseva iäkäs kuusivaltainen metsäalue on päämetsätyypiltään tuoretta kangasmetsää, jossa lahopuuta esiintyy niinkään runsaasti. Osalla aluetta on korpimaisuutta. Kuvio on luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltaista.

Luonnonarvokohteiden kosteapohjaiset osat kuuluvat Metsälain tarkoittamiin arvokkaisiin elinympäristöihin.

D). Muut luontoarvokohteet

D1. Börstängin lehtoalueet (a,b) ovat puustoltaan nuorehkoja lehtipuuvaltaisia metsiä.

D2. Kapea rantalehto, jossa kasvaa iäkkäitä tervaleppiä ja kuusia. Pensaskerros hiljakkoin raivattu pois ja lahopuu puuttuu kokonaan. Kenttäkerroksessa runsaasti saniaisia.

D3. Entinen peltoalue, joka on metsittymässä. Reunaosissa kasvaa runsaasti nuorehkoa haapaa ja luoteisosassa esiintyy korpimaisuutta. Kenttäkerrosta dominoivat suurikokoiset heinät ja ruohot.

D4. Hiekkaisella pohjalla kasvava mäntymetsä, joka muistuttaa rakenteeltaan kuviota **C10**, mutta männyt ovat nuorempia ja koivuja esiintyy vähemmän. Kuvion alueelta on lienee haettu kivennäismaata ilmeisesti Helsingin tarpeisiin. Puustosta päätellen kaivuu on tapahtunut kauan sitten. Jos maastoon syntyneet kaivamisesta johtuneet kuopat ja muut jäljet ovat yli 100 vuotiaita, voi niillä olla Muinaismuistolain mukaista merkitystä.

D5. Edellisen kohteen meren ranta-alueella olevalla niityllä ja keskivesirajassa olevalla somerikkorannalla on mielenkiintoinen ja selvittämisen arvoinen putkilokasvilajisto.

D6. Lähes luonnontilaisen kaltainen korpimainen soistuma, joka on syntynyt metsämaalle aikoinaan kaivettuun kuoppaan, josta maa-ainesta on viety pellonparannukseen.

Talousmetsät

Granön saarella on myös jonkin verran talousmetsiä, joita on erityisesti saaren itäosassa ja pohjoisrannan asutuksen liepeillä. Granössä hakkuualat ovat suhteellisen pieniä ja vain muutama suurehko avohakkuualue löytyy. Granön länsiosan talousmetsätyypiset kohteet ovat nopeassa tahdissa muuttumassa luontoarvoiltaan paremmiksi.

Karkkilassa 4.11.2010

FM Hannu Tammelin
T:mi Ekologinen ympäristökartoitus
Y-tunnus 1480693-7
Osoite: Maikkalantie 51 as 3
03600 KARKKILA
040-7261518